

Quaedam sunt quae nullo modo Episcopus suo Vicario delegare potest.

Ea quae ad ordinem episcopalem referuntur si Vicarius sit simplex sacerdos; quae ad dignitatem episcopalem; quae Episcopo commissa sunt, in quibus electa fuit industria personalis; facultatem absolventi ab haeresi occulta; decisionem in causis fidei et haeresis; degradationem actualem et solemnem clericorum; decretum suspensionis ex informata conscientia.

Sententia qua iurisdictione Vicarii Generalis affirmatur ordinaria, non delegata, verior est tum directe, tum indirecte.

Nam Vicarius Generalis iurisdictionem Episcopi habet et unum et idem cum ipso tribunal; non datur appellatio a Vicario ad Episcopum, ut datur a delegatore ad delegantem: et a Vicario non appellatur ad Episcopum, quia idem esset ac ab eodem ad eundem appellare.

De iurisdictione communicata per primum mandatum.

Si Episcopus quid Vicario suo committat independentem a Vicariatu, iurisdictione Vicarii ab homine provenit et ex iure habetur.

Iurisdictione remanet delegata, in qua a Vicario ad Episcopum appellatio admittitur. Equidem iurisdictione Vicarii ab homine provenit quatenus Vicarius ab Episcopo nominari debet, sed nominatus iurisdictionem habet ex iure quia in proprio officio et ex iuris dispositione vice alterius fungitur.

Quaenam iurisdictione Vicarii est ordinaria

Vicarius potest eam aliis delegare, causae specialis cognitionem alteri committere et sibi ex causa ad modicum tempus Vicarium substituere.

Si Vicarii iurisdictione est ordinaria

Vicarius non tenetur suarum litterarum exemplum exhibere ut quis citatus ad suum tribunal sui copiam facere teneatur.

Coram Episcopo potest agere de nullitate sententiae a Vicario generali prolatae.

Quoniam Episcopus causam ad se avocare et de interlocutoria cognoscere potest, quia quousque negotium in episcopali audientia manet ad Episcopum spectat videre, an Vicarius suo munere recte fungatur.

Vicarii Generalis iurisdictione deficit ex parte ipsius

Per Vicarii mortem et ipsius renunciationem sive expressam, sive tacitam, ut si a loco Vicariatus egrediatur animo non revertendi.

Per mortem Episcopi et eius renunciationem, depositionem, suspensionem, et mandati revocationem nam cessante iurisdictione in Episcopo cessat statim in eius Vicario licet res non sit amplius integra.

Horum origo antiquissima est et a Corepiscopis repetenda vel ab archipresbyteris et archidiaconis ruralibus; his, decursu temporis Vicarii Foranei minore iurisdictione fuerunt substituti.

Qui ab Episcopo in aliquo dioecesis pago, aut oppido constituitur, ut in eos ius dicat in quibusdam levioris momenti causis et iurisdictionem exerceat ad certos duntaxat actus limitatam.

Quia foris, sive extra locum in quo sedem Episcopus habet, eiusdem iurisdictionis particulam exercet.

Nam Vicarius Generalis potest esse litterarum Apostolicarum executor non Foraneus, Generalis habet cum Episcopo consistorium, Foraneus diversum; a Generali non appellatur ad Episcopum, ad quem a Foraneo legitime appellatur, iurisdictione Generalis est ordinaria Foranei delegata, Generalis est dignitate constitutus. Foraneus nullam dignitatem habet.

Ut inquirat de vita et moribus clericorum, ut videat, an Parochi proprii ministerii partes impleant, et vigilet ne errores, aut scandala in gregem sibi subditam irrepent, de quibus omnibus debet admonere Episcopum.

De Capitulis Canonicorum.

Nimirum pro loco in quo clerici alicuius Ecclesiae in unum conveniunt, et pro ipsa clericorum congregatione.

Est consistorium, vel senatus, aut collegium clericorum Regularium, aut saecularium alicuius claustrum, vel Ecclesiae ubi arca servatur communis reditus et titulos continens commune institutum, habitus syndicus et sigillum.

Ex regularibus clericis componitur.

Vicarii Generalis iurisdictione deficit ex parte Episcopi

Episcopi praeter Generalem Vicarium sibi eligunt Vicarios Foraneos.

Vicarius Foraneus nunc est

Dicitur Vicarius Foraneus

Vicarius Foraneus in pluribus differt a Generali.

Modica Vicarii Foranei iurisdictione in eo consistit

Capitulum dupliciter accipitur.

Capitulum pro ipsa clericorum congregatione acceptum

Capitulum regulare

Capitulum saeculare	Ex saecularibus clericis componitur.
Capitulum Cathedralis	Spectat ad Ecclesiam cathedralis.
Capitulum collegiatum	Spectat ad Ecclesiam simpliciter collegiatam.
Capitulum saeculare Canonici appellantur	Ex canonicis saecularibus conflatur a canone seu a regula quam debent in Ecclesiae famulatu observare.
Canonici regulares	Sub cura Abbatis in communi vivunt in claustris.
Canonici saeculares	In saeculo separatim sub Episcopi cura vivunt.
Canonicorum residentia.	Ecclesiarum cathedralium Canonicos debere per novem menses in eorum Ecclesiis residere nisi longius servitii tempus requirant ipsarum Ecclesiarum constitutiones et consuetudines.
Sequitur ex decreto Tridentini de Canonicorum residentia.	Canonicis dari tantum tres vacationis menses, qui efformantur a nonaginta diebus continuis vel interpolatis, modo simul canonici non absint ultra tertiam partem, quia hi tres menses dantur canonicis non capitulo.
Sequitur ex Tridentini decreto residentia Canonicorum.	Canonicos absentes a suis ecclesiis ultra tempus tres menses primo anno amittere medietatem fructuum praebendarum suarum ad ratam mensium quibus abfuerunt, absentes secundo anno amittere omnes fructus; absentes tertio anno posse beneficii titulo privari.
Ex iure ante Tridentinum constituto contra iniuste absentes canonicos	Potest Episcopus per suspensionis, aut excommunicationis sententiam procedere, citare canonicos debet, ut sub poena privationis beneficii intra tempus ab ipso statutum ad residendum revertantur, si locus agnoscat in quo absens moratur, si ignoretur, ter debet Episcopus absentem citare per edictum, et si post sex menses ab ultima citatione compareat vel residere iniuste contemnet, potest illum beneficio privare.
Tridentinum cum iure antiquo concordantes, adnotamus, Episcopum contra absentem primis	Episcopus procedere potest contra canonicum absentem, dando suspensionem ad formam iuris antiqui, etiamsi ad formam Tridentini iam inceperit procedere, quia in hoc iuris antiqui poenae, non

faerunt per ipsum Tridentinum sublatae, vel posse procedere ad formam Tridentini dumtaxat ad fructuum privationem.

Nisi post triennium absentiae, post insinuatias citationes, aut edicta et post lapsum sex mensium ab ultima citatione, aut edicto quia in hoc ius antierius a Tridentino fuit correctum.

Ex tenore Tridentini decreti canonici tenentur choro deservire per se non per substitutos, cum caeteris aliis choro deservientibus canere, ne tamquam muta simulacra propriis sedibus immorentur.

Nimirum unam quotidie de officio currenti cum applicatione pro benefactoribus; alteram de feria si praeter festum eod die occurrat feria quadragesimae, rogationum, quatuor temporum, aut vigiliae; tertiam si praeter festum et vigiliam occurrant rogationes et si duae vel tres missae conventuales celebrandae sint tamen unica tantum debet quotidie pro benefactoribus in genere necessario applicari.

Revereri Episcopum, eumque associare cum accedit et recedit ab Ecclesia, et comitiis capitularibus interesse nisi legitime excusentur.

Graviter delinquerent si per notabile tempus a talibus comitiis per contemptum abessent.

Ad spiritualia et temporalia Capituli et Ecclesiae negotia rite definienda, ex quo utriusque bonum et felicitas pendet.

Infra duos menses a die adeptae possessionis praebendae coram Episcopo et Capitulo fidei professionem personaliter emittere, alioquin fructus praebendae ipso iure amittunt, licet aliud obtineat circa distributiones quotidianas.

Ecclesiae simpliciter Collegatae Canonicis et Dignitatibus, nisi curam gerant animarum uti a S. Congregatione decisum est.

Respondent commoda, quae maxime in fructuum perceptione consistunt.

duobus annis posse procedere.

Adnotamus Episcopum contra canonicum absentem primis duobus annis non posse devenire ad privationem beneficii

Canonici tenentur decretum Tridentini observare de praesentia in choro et divinis officiis.

Canonici tenentur missas conventuales inter ipsum officium celebrare.

Tenentur Canonici quantum ad Episcopum:

Non intervenientes canonici comitiis capitularibus

Interventio Canonicorum ordinata est

Tenentur Ecclesiae Cathedralis Canonici quoad fidei professionem

Onus fidei emittere professionem a iure communi non imponitur

Oneribus Canoniceorum.

Fructus annui canonicorum

Sunt redditus, proventus et emolumenta, quae procedunt ex bonis, seu iuribus fixe et perpetuo beneficio adnexis, quaeque beneficii dotem constituunt, illi, Canonicis assignantur propter annuam in loco canonicatus residentiam.

Fructus praebendae quae distributiones quotidianae appellantur

Sunt proventus qui percipiuntur pro certis oneribus missarum anniversariorum, aliarumque functionum quique in singulos dies vel actus distribuuntur et canonicis assignantur, propter quotidianam in choro praesentiam.

Si in aliqua Ecclesia Collegiata distributiones nullae sunt vel tenues.

Tertiam partem quorumcumque proventuum potest et debet Episcopus a praebendis avellere et in distributiones convertere.

Fructus annui integri debentur Canonico

Qui continuo resedit, immo et ei qui non resedit si ex iusta causa abfuit.

Causa iusta absentiae Canonici est

Solatium animi per tres anni menses, servitium Episcopi, studium S. Scripturae aut Theologiae in aliqua catholica universitate studiorum et officium Magistri in iisdem facultatibus sive scientiis.

Canonici qui iustis de causis absunt

Fructus annuos percipiunt quia iuris fictione residere censentur, sed non percipiunt distributiones quotidianas, quae ex regula generali tantum praesentibus in choro assignantur.

Si nulli essent fructus praebendae et omnes redditus consisterent in distributionibus quotidianis

Forent hae in tres partes dividendae, primas duas lucraretur Canonicus iusta causa absens relicta tertia actu inserventibus, ne actu inservientes debita frustrarentur mercede.

Distributiones quotidianae debentur Canonico qui praesens in choro divinum officium rite peregit.

Ita Bonifacius VIII, definivit, proinde absens etiam ex iusta causa, etiamsi esset Episcopi Vicarius Generalis, distributiones quotidianas non lucratur, quae iure accrescendi in utilitatem praesentium cedunt ex decreto Tridentini.

Distributiones quae a non praesentibus amittuntur, nequeunt a praesentibus ei remitti

Ne ex liberalitate Canonicorum Ecclesiae servitium minuatur, quod licet durum videatur, tamen iustum est.

Ne efficax haec providentia de

Ut in qualibet Collegiata Ecclesia duo deputentur ut accurate adnotarent singulis diebus singulisque di-

vini officii partibus, Canonicos absentes, quibus essent distributiones subducendae.

Unus est ab Episcopo et alius a Capitulo qui emittebant coram deputationibus iuramentum fideliter suum officium gerendi

Nempe, in casu infirmitatis, corporis necessitatis et in casu evidentis Ecclesiae utilitatis in quibus etiam non praesentes quotidianas propria et partem non praesentium iure accrescendi sibi debitam, lucrantur.

Quae ex voluntate fundatorum solum vere praesentibus dari debent vel dari consueverunt, excipiuntur.

Etiamsi infirmitas in libere suscepta peregrinatione contingerit, si sanus interesse consueverit, si in valetudo est gravis, si non potest satagere suorum negotiorum infirmitatis causa, et non excusatur ab illis choris quibus interesse potest; caecus est omnino excusatus, etiamsi partem officii recitare queat quam memoriam retinet.

Ut si quis mortis ab inimicis inferendae periculo nequeat ad Ecclesiam accedere, si quis sit iniuste excommunicatus vel carceribus detentus, in exilium pulsus cuius innocentia fuerit iuridice agnita et sententia inappellabili declarata et si quis animarum cura non gravatus a sua Ecclesia recesserit, in qua vehemens grassatur pestis.

Ut est Canonicus Theologus, Poenitentiarius, Canonicus curatus, Canonicus qui ad Ecclesiae, vel capituli negotia tractanda concilium generale, provinciale dioecesanum, vel Pontificem, vel Magistratum adit, qui ab Episcopo in sui vicem ad visenda limina Apostolica mittitur, et qui ad eundem finem, Episcopum Roma accendentem comitatur, qui spiritualia exercitia facit et qui indultum habet a S. Congregatione concessum absentiae a choro ubi assidue et laudabiliter per quadraginta annos servitium praestiterit.

Pro ea die qua S. Scripturam legit.

punctis eludetur statutum fuit

Quo Canonici deputati, olim Obediales, nunc Punctatores vocati

Regula statuta a Bonifacio VIII et a Concilio Tridentino confirmata tres limitationes habet.

Emolumenta anniversariorum

Canonici qui infirmitate detinentur ne ad chorum accedat, distributiones quotidianas percipit quamquam absit a choro.

Canonici qui habet iustum et legitimum corporis impedimentum ne ad chorum accedat, quotidianas distributiones suas facit.

Canonici qui evidentem Ecclesiae utilitatem promovet quotidianas distributiones repetere potest etiamsi non fuerit praesens in choro,

Canonici Theologus distributiones quotidianas percipit

- Canonici Poenitentiaris distributiones quotidianas suas facit
 Canonici Curatus distributiones quotidianas percipit
 In Capitulis plures inveniuntur gradus canonicorum.
 Canonici in dignitate sunt
 Canonici in dignitate sunt
 Canonici dignitate et iurisdictione carentes.
 Capitulum convocandum est
 Ad capitulum omnes sunt invitandi canonici vocales.
 Si unus tantum Canonici per contemptum non vocetur
 Contemptus non vocandi canonicum ad capitulum resultat
 Maior pars canonicorum
 Sanior pars canonicorum dicitur
 Maioritas absoluta
 Maioritas relativa
 In decisionibus capitularibus requiritur maioritas absoluta.
 Si de iis est deci-
- Pro eo tempore quo confessiones audit.
 Pro eo tempore quo circa curam animarum occupatur.
 Simples Canonici, officium, personatum, vel dignitatem habentes, reliqui simplices dicuntur canonici qui adhuc in presbyteros, diaconos, et subdiaconos solent distribui.
 Qui habent praeeminentiam cum iurisdictione.
 Qui habent in personatu praeeminentiam absque iurisdictione.
 Aliquo defunguntur peculiari ministerio et legendi S. Scripturam aut excipiendi fidelium confessiones.
 Ab Episcopo vel a digniore de capitulo, vel ab eo, ad quem de iure vel de consuetudine spectat.
 Qui in ordinariis capitulis, diebus statutis habendis, vocantur tacite, in extraordinariis et in iis in quibus de maioribus et gravioribus agitur, nominatim sunt vocandi.
 Capituli vim evertere potest, si repugnet, vel eandem magis confirmare si ratam habeat.
 Nedum ex actu negativo, sed magis adhuc ex actu positivo inhibendi, ne canonicus ad capitulum accedat.
 Dicitur quoad numerum.
 Quoad consilium quod ex aetate, dignitate prudentia et pietate aestimatur.
 Est relate ad omnes.
 Est relate ad singulos.
 Nempe decisio capitularis habere debet maiorem suffragiorum partem relate ad omnes praesentes qui saltem duas tertias canonicorum omnium partes debent regulariter efformare.
 Consensus omnium requiritur quia negotium quod

tangit omnes, ab omnibus debet approbari, sicut foret conferre ex proprio patrimonio, vel liberalitatem, sine causa necessitatis ex bonis ecclesiasticis facere.

Ubi iidem Canonici vocati ad Capitulum iniuste accedere recusent, aut ubi accedere nequeant; nam recusantes se faciunt a Capitulo alienos et impotentia aliquorum non debet aliis et Ecclesiae praesertim obesse.

Tres tantum Canonici praesentes immo et duo et etiam unus in quibus vel in quo, Capitulum adhuc subsistere censetur, deliberare possunt.

De Capitulo Ecclesiae Cathedralis.

Prima est omnium ecclesiarum dioecesis, omnium matrix, sedes, cathedra, thronus Episcopi et dioecesanæ commuionis centrum, supra omnes speciales attributiones habet, tum sede plena tum sede episcopali vacante.

Habet caput in Episcopo et membra in Canonicis; ideoque propria est Episcopi et Canonicorum, sed magis Episcopi est quam Canonicorum, eius regimen principaliter commissum Episcopo et secundo canonicis, ita ut communi voluntate et actione gubernetur.

Olim erant inter Episcopum et canonicos communia, et nunc divisa.

Quod probatur ex antiqua Ecclesiae disciplina et ex iure scripto; Alexander III aiebat: « Ecclesiae tuae negotiis fratres tuos requiras et cum eorum consilio vel sanioris partis, eadem peragas et pertractes », intelligitur quae ad divinum cultum et ecclesiasticam disciplinam referuntur et inconsulto capitulo quod est aliquid gravioris novi momenti est.

Illi divino monito est consentiens: « Fili, sine

sio quae Canonicis, competunt non ut collegio, sed ut singulis, decisio maioris et sanioris partis non sufficeret.

De duobus tertiis partibus Canonicorum quae debent ad decisionem concurrere, non habet locum

In casibus in quibus canonici recusent aut nequeant ad Capitulum accedere,

De Ecclesia Cathedrali.

Ecclesia cathedralis sede episcopali plena

Quae ad propriae mensae administrationem spectant

Canonici absque Episcopi approbatione nil possunt innovare, et vicissim Episcopus.

Canonicorum con-